

7 ΗΜΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

25 Οκτωβρίου 2024, Τεύχος 519

Επί τα βελτίω αναθεώρηση της ανάπτυξης του 2023 λόγω επενδύσεων παγίων και δημόσιας κατανάλωσης

Όπως είχε ανακοινώσει τον Οκτ-23 και τον Μαρ-24, η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) στις 17 Οκτωβρίου 2024 προέβη σε προγραμματισμένη μείζονα αναθεώρηση των στοιχείων των εθνικών λογαριασμών εισάγοντας μεθοδολογικές βελτιώσεις και αξιοποιώντας νέα επικαιροποιημένα στοιχεία.¹ Βάσει των νέων δεδομένων, ο πραγματικός ρυθμός μεγέθυνσης του 2023 αναθεωρήθηκε επί τα βελτίω στο 2,3%, από 2,0% προηγουμένως (βλέπε Σχήμα 1.1).² Μετρώντας το πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) από την πλευρά της ζήτησης, η αναθεώρηση προς τα πάνω της ανάπτυξης του 2023 προήλθε από τις συνιστώσες των επενδύσεων παγίων (υψηλότερη συνεισφορά κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες) και της δημόσιας κατανάλωσης (+0,2 ποσοστιαίες μονάδες). Αντιθέτως, οι αρνητικές επιδράσεις των καθαρών εξαγωγών (= εξαγωγές μείον εισαγωγές) και της μεταβολής των αποθεμάτων -συμπεριλαμβανομένων των στατιστικών διαφορών- διευρύνθηκαν κατά 0,2 και 0,1 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα (βλέπε Σχήμα 2.2).³

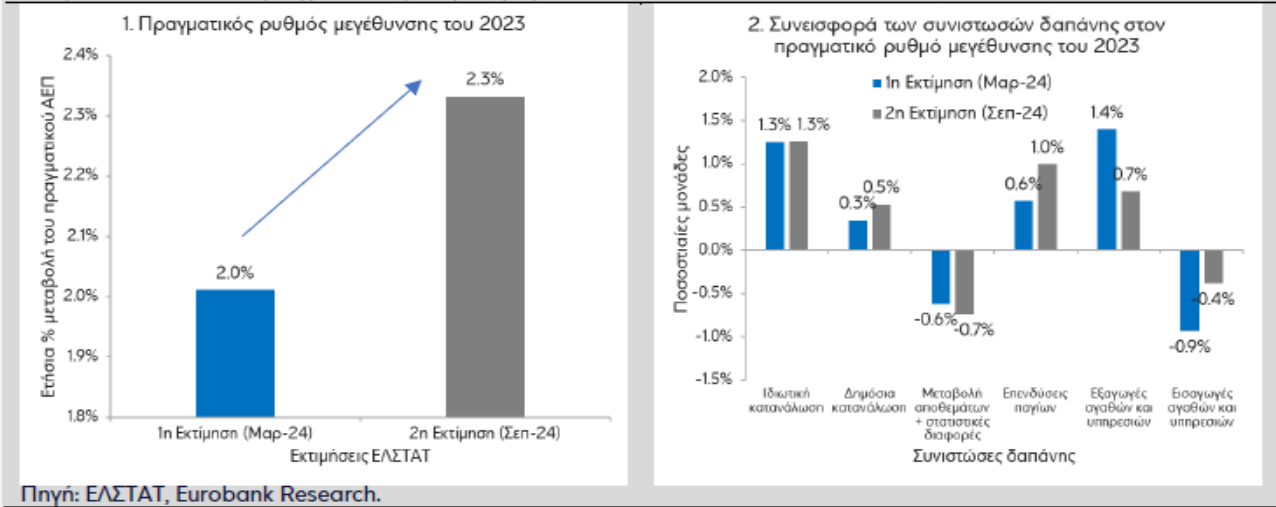
¹ Για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε τη σχετική ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ στα πλαίσια της 2^{ης} εκτίμησης του ΑΕΠ του 2023: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL15/>

² Αντίστοιχες αναθεωρήσεις, είτε επί τα βελτίω είτε επί τα χείρω, πραγματοποιήθηκαν για όλα τα έτη από το 1996 μέχρι το 2023. Το σωρευτικό αποτέλεσμα είναι ότι το πραγματικό ΑΕΠ του 2023 υπερβαίνει το επίπεδο που είχε το 1995 κατά 31,3%, από 28,1% προηγουμένως.

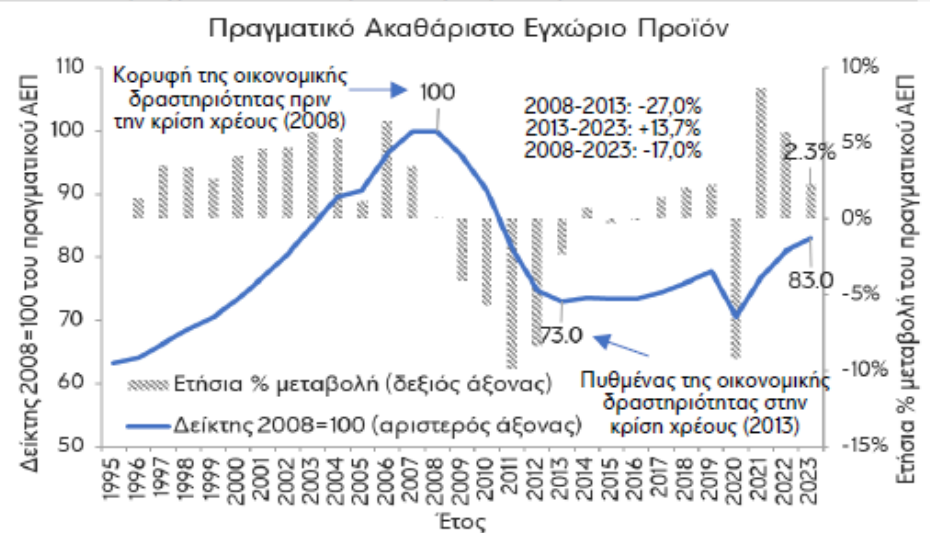
³ Σύμφωνα με τα αναθεωρημένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο πραγματικός ρυθμός μεγέθυνσης της ιδιωτικής κατανάλωσης το 2023 διαμορφώθηκε στο 1,8% (1,8% βάσει της 1^{ης} εκτίμησης του Μαρ-24), της δημόσιας κατανάλωσης στο 2,6% (από 1,7%), των επενδύσεων παγίων στο 6,6% (από 4,0%), των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στο 1,9% (από 3,7%) και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στο 0,9% (από 2,1%).

Συγγραφείς

Στυλιανός Γ. Γώγος
Ερευνητής Οικονομολόγος, PhD
sgogos@eurobank.gr

Σχήμα 1: Ελλάδα – Πραγματικός ρυθμός μεγέθυνσης του 2023 και συνιστώσες δαπάνης

Ο υψηλότερος σε σύγκριση με τις αρχικές εκτιμήσεις ρυθμός αύξησης των επενδύσεων παγίων το 2023 αποτελεί μια θετική εξέλιξη για την επίδοση της οικονομίας. Μέσω των επενδύσεων παγίων διευρύνονται οι παραγωγικές δυνατότητες καθώς ενισχύεται ο κεφαλαιουχικός εξοπλισμός. Εντούτοις, η ισχνή επίδοση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών λόγω της στασιμότητας των εξαγωγών αγαθών, δημιουργεί εμπόδια για την περαιτέρω άνοδο του ΑΕΠ, για τη μείωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου, αλλά εγείρει και προβληματισμούς για την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.⁴

Σχήμα 2: Ελλάδα – Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurobank Research.

⁴ Ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών αγαθών αναθεωρήθηκε επί τα χείρω στο 0,1%, από 3,9% σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Μαρ-24.

- Το πραγματικό ΑΕΠ του 2023 ήταν χαμηλότερο κατά 17,0% σε σύγκριση με την κορυφή της προ κρίσης χρέους περιόδου (2008)

Σύμφωνα με τα αναθεωρημένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το πραγματικό ΑΕΠ του 2023 ήταν υψηλότερο κατά 13,7% σε σύγκριση με τον πυθμένα (trough) της κρίσης χρέους (2013), ωστόσο ήταν χαμηλότερο κατά 17,0% σε σχέση με την κορυφή (peak) της προς κρίσης χρέους περιόδου (2008, βλέπε Σχήμα 2).⁵ Ως εκ τούτου, τα τελευταία δέκα χρόνια η ελληνική οικονομία έχει ανακτήσει το 37,0% των απωλειών σε όρους πραγματικού ΑΕΠ που είχε την 5ετία 2009-2013 (-27,0%). Για να φτάσει η ελληνική οικονομία στο τέλος της τρέχουσας δεκαετίας, ήτοι το 2030, το επίπεδο του πραγματικού ΑΕΠ που είχε το 2008, θα πρέπει για τα επόμενα 7 χρόνια (2024, 2025, ..., 2030) να μεγεθύνεται με έναν μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης του 2,7%.⁶ Παρά την ώθηση που δίνουν στην οικονομία τα κεφάλαια του Ταμείου, Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) και η βελτίωση της πιστοληπτικής αξιολόγησης της χώρας, το προαναφερθέν σενάριο ανάπτυξης κρίνεται ως αισιόδοξο. Οι περιορισμοί πηγάζουν από τα τρέχοντα εξωγενή ρίσκα (γεωπολιτικές εντάσεις και στασιμότητα Ευρωζώνης) αλλά και από τις επιπτώσεις των χαμηλών καθαρών επενδύσεων και του δημογραφικού προβλήματος στον δυνητικό ρυθμό μεγέθυνσης της οικονομίας. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) στην πρόσφατη έκθεσή του για τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας (Οκτ-24), εκτιμά τον μέσο ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης στην Ελλάδα την βετία 2024-2029 στο 1,7%.

- Η μεταφορά πόρων από την ιδιωτική κατανάλωση στις επενδύσεις παγίων και τις εξαγωγές αγαθών είναι επιβεβλημένη για τη θωράκιση της οικονομίας έναντι μελλοντικών κρίσεων

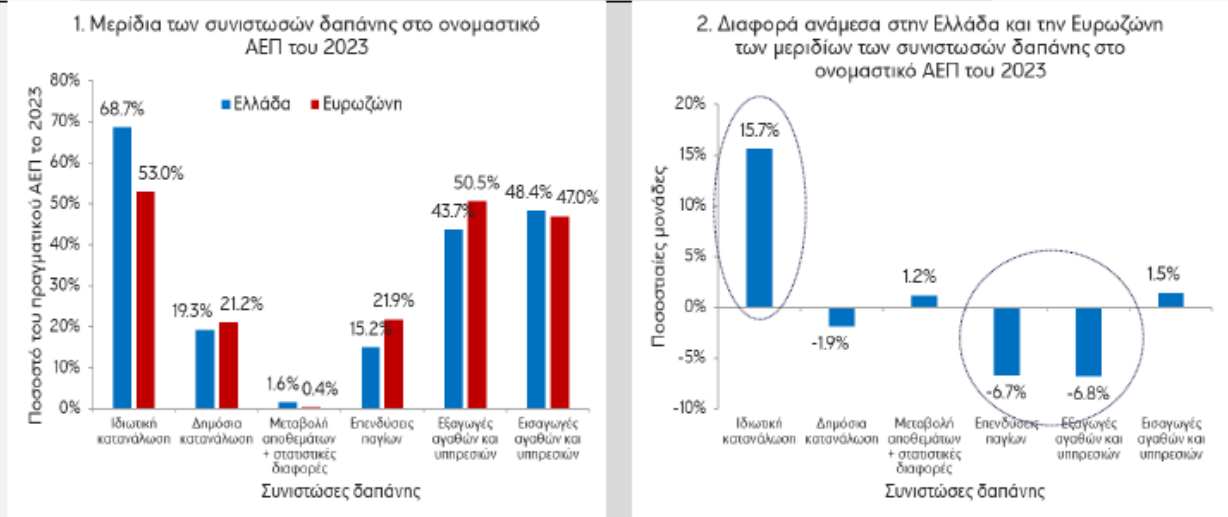
Πέραν της ανάγκης για τη διατήρηση της ελληνικής οικονομίας σε τροχιά ανάπτυξης έτσι ώστε να μειώσει σε έναν βαθμό την απόσταση που τη χωρίζει από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης σε όρους πραγματικού κατά κεφαλήν ΑΕΠ, εξίσου σημαντικό είναι το εν λόγω μονοπάτι μεγέθυνσης να μετασηματίσει την οικονομία, καθιστώντας την ανθεκτικότερη έναντι μελλοντικών κρίσεων. Αυτό το ζήτημα κυριαρχεί στον δημόσιο διάλογο εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Βάσει των αναθεωρημένων στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ, το μερίδιο της ονομαστικής ιδιωτικής κατανάλωσης στο ονομαστικό ΑΕΠ ήταν στο 68,7% το 2023 (βλέπε Σχήμα 3.1), υπερβαίνοντας τον μέσο όρο της Ευρωζώνης κατά 15,7 ποσοστιαίες μονάδες. Τον ίδιο χρόνο, τα μερίδια των επενδύσεων παγίων και των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών ήταν στο 15,2% και στο 43,7% του ΑΕΠ αντίστοιχα, χαμηλότερα από τον μέσο όρο της

⁵ Πριν την αναθεώρηση των στοιχείων, η κορυφή της οικονομικής δραστηριότητας πριν την κρίση χρέους σημειώθηκε το 2007. Βάσει αυτών των στοιχείων (Μαρ-24), η απόκλιση του πραγματικού ΑΕΠ του 2023 σε σύγκριση με το πραγματικό ΑΕΠ του 2007 ήταν 18,9%, ενώ σε επίπεδο τριμήνων ήταν 21,5% (β' τρίμηνο 2024 σε σύγκριση με το β' τρίμηνο 2007).

⁶ Αντίστοιχα, για να φτάσει η ελληνική οικονομία σε μια δεκαετία, ήτοι το 2033, το επίπεδο του πραγματικού ΑΕΠ που είχε το 2008, θα πρέπει να μεγεθύνεται με έναν μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης του 1,9%.

Ευρωζώνης κατά 6,7 και 6,8 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα (βλέπε Σχήμα 3.2).⁷ Τα τρέχοντα μερίδια των συνιστωσών δαπάνης στο ονομαστικό ΑΕΠ συνεπάγονται ένα εμπορικό έλλειμμα της τάξης του 4,7%.

Σχήμα 3: Ελλάδα και Ευρωζώνη – Μερίδια των συνιστωσών δαπάνης στο ονομαστικό ΑΕΠ του 2023

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Eurobank Research.

Ο στόχος της ενίσχυσης των επενδύσεων παγίων και της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας με παράλληλη μείωση του εμπορικού ελλείμματος συνεπάγεται τη συρρίκνωση του μεριδίου της ιδιωτικής κατανάλωσης στο ΑΕΠ. Δηλαδή, θα πρέπει η ιδιωτική κατανάλωση να μεγαθύνεται με έναν ρυθμό ηπιότερο σε σχέση με το ΑΕΠ (αρκετά ηπιότερο στην περίπτωση της ελληνικής οικονομίας). Η αύξηση των επενδύσεων παγίων -ειδικά των παραγωγικών επενδύσεων με υψηλό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα- πέραν της αύξησης της ζήτησης, σταδιακά οδηγεί σε ενίσχυση του δυναμικού ρυθμού μεγέθυνσης (προσφορά), ενώ η συρρίκνωση του εμπορικού ελλείμματος μειώνει την εξάρτηση της οικονομίας από τον εξωτερικό δανεισμό καθιστώντας την ανθεκτικότερη σε μελλοντικούς κινδύνους.

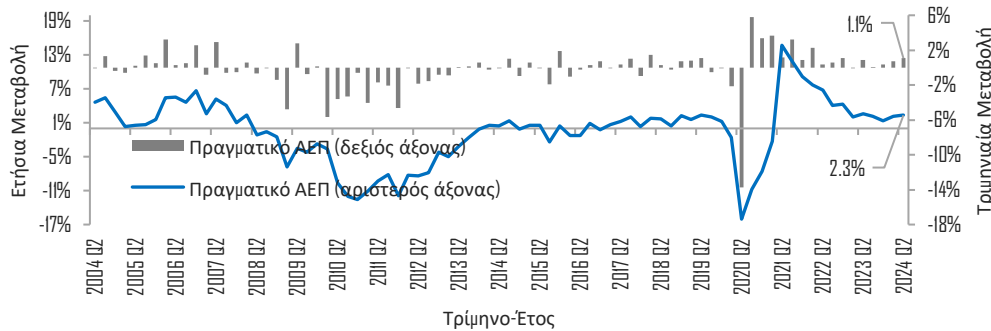
⁷ Σε πραγματικούς όρους, το μερίδιο της ιδιωτικής κατανάλωσης στο ΑΕΠ ήταν στο 70,2% το 2023 (51,9% στην Ευρωζώνη), της δημόσιας κατανάλωσης στο 20,3% (21,8% στην Ευρωζώνη), της μεταβολής των αποθεμάτων στο 1,0% (0,3% στην Ευρωζώνη), των επενδύσεων παγίων στο 15,8% (21,2% στην Ευρωζώνη), των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στο 36,1% (47,9% στην Ευρωζώνη) και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στο 43,4% (43,2% στην Ευρωζώνη).

Πίνακας Α1: Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας

Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Το 2^ο τρίμηνο 2024 η ετήσια μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ ήταν +2,3% YoY (+2,1% YoY το Q1 2024 και +2,6% YoY το Q2 2023) και η αντίστοιχη τριμηνιαία μεταβολή ήταν +1,1% QoQ (+0,8% QoQ το Q1 2024 και +0,9% QoQ το Q2 2023)

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μαΐ-2024: 2024 2,2%, 2025 2,3%

ΑΕΠ (% YoY, % QoQ)

Περίοδος: Q2 2004–Q2 2024

Στοιχεία: τριμηνιαία

Μέσος Όρος: -0,4%

Διάμεσος: +0,6%

Μέγιστο: +14,7% (Q2 2021)

Ελάχιστο: -16,0% (Q2 2020)

Δημοσίευση: 6/9/2024

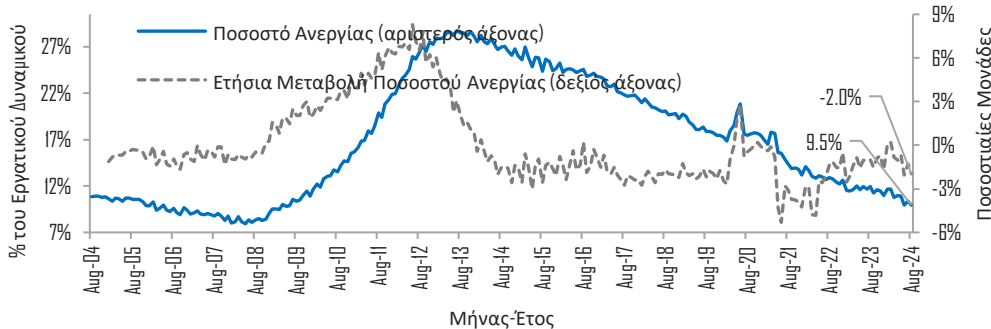
(προσωρινά στοιχεία)

Επόμενη: 6/12/2024

Ποσοστό Ανεργίας (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Τον Αύγουστο 2024 το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 9,5% (9,9% τον Ιούλιο 2024 και 11,4% τον Αύγουστο 2023) και το αντίστοιχο μέσο ετήσιο μέγεθος (μέσος όρος 12 μηνών) ήταν στο 10,5% (10,6% τον Ιούλιο 2024 και 11,5% τον Αύγουστο 2023)

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μαΐ-2024: 2024 10,3%, 2025 9,7%

Ποσοστό Ανεργίας (%)

Περίοδος: 8/2004-8/2024

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: 17,2%

Διάμεσος: 17,2%

Μέγιστο: 28,2% (7/2013)

Ελάχιστο: 7,4% (5/2008)

AA = αριστερός άξονας

ΔΑ = δεξιός άξονας

ΠΜ = ποσοστ, μοναδ,

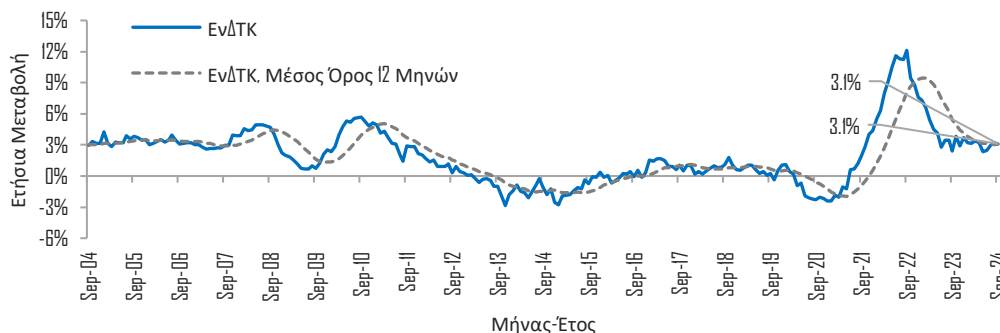
Δημοσίευση: 1/10/2024

Επομ, δημ.: 31/10/2024

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή

Τον Σεπτέμβριο 2024 η ετήσια μεταβολή του ΕνΔΤΚ ήταν +3,1% YoY (+3,2% YoY τον Αύγουστο 2024 και +2,4% YoY τον Σεπτέμβριο 2023) και η αντίστοιχη μέση ετήσια μεταβολή (μέσος όρος 12 μηνών) ήταν 3,1% YoY (3,1% YoY τον Σεπτέμβριο 2024 και 5,4% YoY τον Σεπτέμβριο 2023)

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μαΐ-2024: 2024 2,8%, 2025 2,1%

ΕνΔΤΚ (% YoY)

Περίοδος: 9/2004-9/2024

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: +2,0%

Διάμεσος: +1,6%

Μέγιστο: +12,1% (9/2022)

Ελάχιστο: -2,9% (11/2013)

Δημοσίευση: 10/10/2024

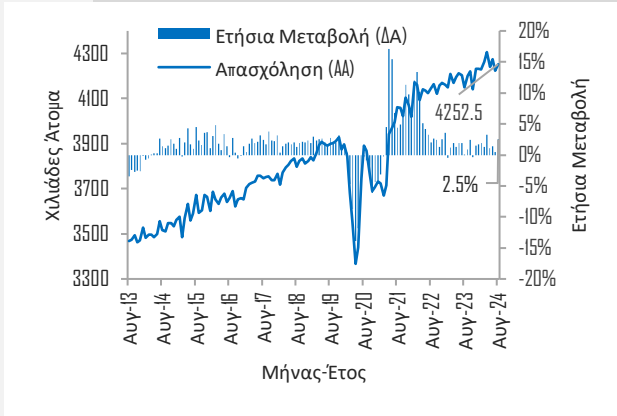
Επομ, δημ.: 8/11/2024

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission), Eurobank Research.

Πίνακας Α2: Δείκτες Οικονομικής Δραστηριότητας και Συγκυρίας της Ελληνικής Οικονομίας

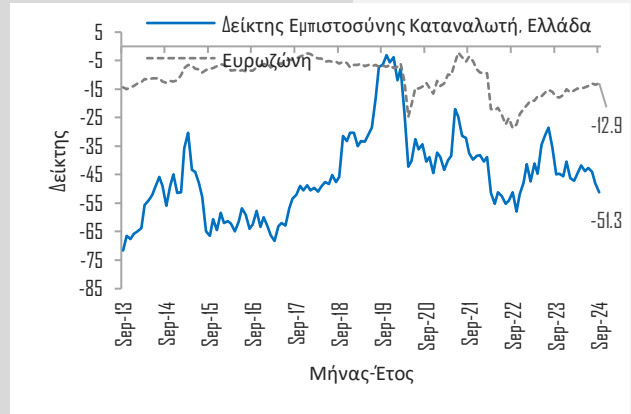
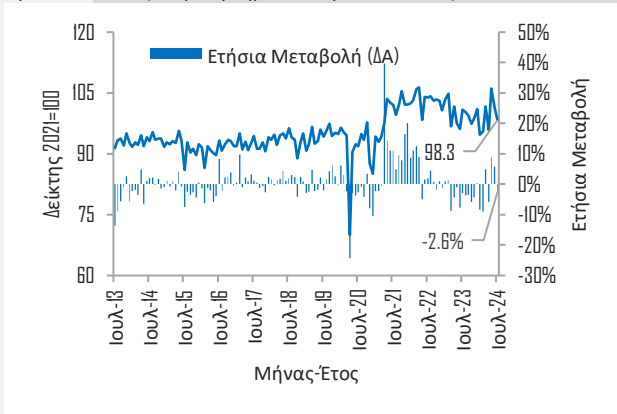
Απασχόληση (σύνολο οικονομίας): +2,5% YoY τον Αυγ-24 από +0,5% YoY τον Ιουλ-24, +1,5% YoY την περίοδο Σεπ-23 – Αυγ-24 (12Μ) από +1,7% YoY την περίοδο Σεπ-22 – Αυγ-23 (επόμενη δημοσίευση: 31/10/2024)

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος: 110,2 ΜΔ τον Σεπ-24, +4,1 ΜΔ MoM και +3,4 ΜΔ YoY τον Σεπ-24 από -0,6 ΜΔ MoM και -5,2 ΜΔ YoY τον Αυγ-24 (επόμενη δημοσίευση: 30/10/2024)

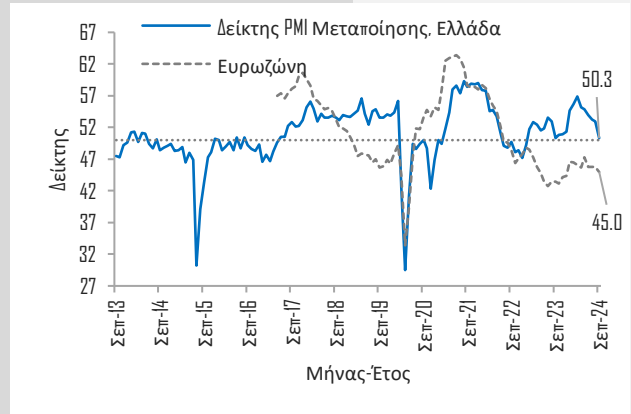
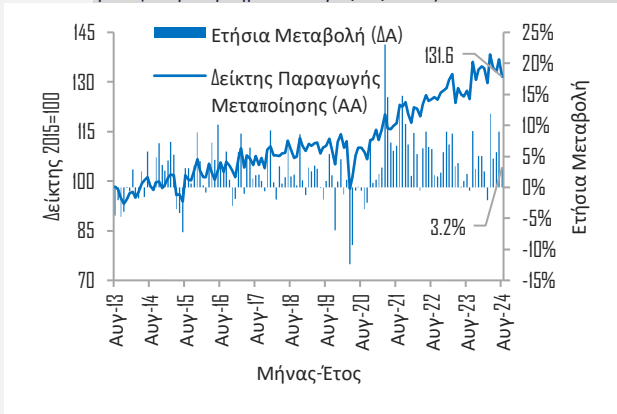
Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου: -3,2% MoM και -2,6% YoY τον Ιουλ-24 από -4,3% MoM και +5,7% YoY τον Ιουν-24, -2,1% YoY την περίοδο Αυγ-23 – Ιουλ-24 (12Μ) από -1,7% YoY την περίοδο Αυγ-22 – Ιουλ-23 (επόμενη δημοσίευση: 31/10/2024)

Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή: -51,3 ΜΔ τον Σεπ-24, -3,2 ΜΔ MoM και -6,3 ΜΔ YoY τον Σεπ-24 από -4,2 ΜΔ MoM και -12,7 ΜΔ YoY τον Αυγ-24 (επόμενη δημοσίευση: 30/10/2024)

Δείκτης Παραγωγής Μεταποίησης: -3,9% MoM και +3,2% YoY τον Αυγ-24 από +2,8% MoM και +9,0% YoY τον Ιουλ-24, +4,7% YoY την περίοδο Σεπ-23 – Αυγ-24 (12Μ) από +3,9% YoY την περίοδο Σεπ-22 – Αυγ-23 (επόμενη δημοσίευση: 8/11/2024)

Δείκτης PMI Μεταποίησης: 50,3 ΜΔ τον Σεπ-24, -2,6 ΜΔ MoM και 0,0 ΜΔ YoY τον Σεπ-24 από -0,3 ΜΔ MoM και 0,0 ΜΔ YoY τον Αυγ-24 (επόμενη δημοσίευση: 1/11/2024)

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), S&P Global, Eurobank Research.
 Σημείωση: ως ΜΔ ορίζουμε τις μονάδες δείκτη, ως MoM και YoY τη μηνιαία και την ετήσια μεταβολή αντίστοιχα, και ως AA και ΔΑ τον αριστερό και τον κάθετο άξονα αντίστοιχα.

Ομάδα Ανάλυσης και Έρευνας

Δρ, Τάσος Αναστασάτος | Επικεφαλής Οικονομολόγος Ομίλου Eurobank
tanastasatos@eurobank.gr | + 30 214 40 59 706

Μιχαήλ Βασιλειάδης
 Ερευνητής Οικονομολόγος
mvassileiadis@eurobank.gr
 + 30 214 40 59 709

Δρ, Στυλιανός Γώγος
 Ερευνητής Οικονομολόγος
sgogos@eurobank.gr
 + 30 214 40 63 456

Μαρία Κασόλα
 Ερευνήτρια Οικονομολόγος
mkasola@eurobank.gr
 + 30 210 40 63 453

Κορολή Παναγιώτα
 Οικονομικό και Διοικητικό Στέλεχος
koroli@eurobank.gr
 + 30 214 40 63 430

Marcus Bensasson
 Ερευνητής Οικονομολόγος
mbensasson@eurobank.gr
 + 30 214 40 65 113

Δρ, Κωνσταντίνος Πέππας
 Ερευνητής Οικονομολόγος
kpeppas@eurobank.gr
 + 30 214 40 63 520

Παρασκευή Πετροπούλου
 Ανώτερη Οικονομολόγος
ppetropoulou@eurobank.gr
 + 30 214 40 63 455

Δρ, Θεόδωρος Ράπανος
 Ερευνητής Οικονομολόγος
trapanos@eurobank.gr
 + 30 214 40 59 711

Δρ, Θεόδωρος Σταματίου
 Ανώτερος Οικονομολόγος
tstamatiou@eurobank.gr
 + 30 214 40 59 708

Περισσότερες εκδόσεις μας διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση που ακολουθεί: <https://www.eurobank.gr/en/group/economic-research>
 Εγγραφείτε ηλεκτρονικά, σε: <https://www.eurobank.gr/el/omilos/oikonomikes-analuseis/forma-ekdilosis-endiaferontos>
 Ακολουθήστε μας στο twitter: https://twitter.com/Eurobank_Group
 Ακολουθήστε μας στο LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/eurobank>

DISCLAIMER

This report has been issued by Eurobank S.A. ("Eurobank") and may not be reproduced in any manner or provided to any other person. Each person that receives a copy by acceptance thereof represents and agrees that it will not distribute or provide it to any other person. This report is not an offer to buy or sell or a solicitation of an offer to buy or sell the securities mentioned herein, Eurobank and others associated with it may have positions in, and may effect transactions in securities of companies mentioned herein and may also perform or seek to perform investment banking services for those companies. The investments discussed in this report may be unsuitable for investors, depending on the specific investment objectives and financial position. The information contained herein is for informative purposes only and has been obtained from sources believed to be reliable but it has not been verified by Eurobank. The opinions expressed herein may not necessarily coincide with those of any member of Eurobank. No representation or warranty (express or implied) is made as to the accuracy, completeness, correctness, timeliness or fairness of the information or opinions herein, all of which are subject to change without notice. No responsibility or liability whatsoever or howsoever arising is accepted in relation to the contents hereof by Eurobank or any of its directors, officers or employees. Any articles, studies, comments etc, reflect solely the views of their author. Any unsigned notes are deemed to have been produced by the editorial team. Any articles, studies, comments etc, that are signed by members of the editorial team express the personal views of their author.

